

aaen, men gaae ned til Elben (Hør!). Det er ikke vigtigt, at man, naar man vil gennemføre Heelstaten, da gennemfører den i Ministeriet selv, at Heelstatstanken, Heelstatsudtrykket da findes i Ministeriet selv. Jeg vil nu meget villigt indrømme, at dette maaskee ikke er gjørligt under Forholdene, som de nu ligge (Hør!), ja, jeg vil indrømme, at det paa Grund af det grundlovmæssige Statsraads Stilling og Kongerigets Stilling til de andre Landsdele maaskee er umuligt for Tiden (Hør!); men det ærede Ministerium har altsaa endnu ikke opnaaet Ret til med fuld Sandhed at kunne sige om sig selv, at det er et virkelig Heelstatsministerium (Hør!). Man vil maaskee indvende, at, om end Ministeriets Heelhed ikke saaledes er udtrykkeligt legemliggjort i en bestemt Personlighed, findes der dog alligevel en usynlig, en aandelig Enhed i Ministeriet og hele Ministeriets Bestyrelse. Dette forekommer mig imidlertid heller ikke at være Tilfældet (Hør!). Jeg veed ikke, om jeg tager feil (Nei! Nei!) — hvis jeg tager feil, beder jeg Ministeriet at undskylde — men det forekommer mig, som sagt, ikke at være Tilfældet. Det forekommer mig saaledes, som om Holsteen styres efter en noget vel reen Eiderpolitik (Latter), — jeg tager maaskee ogsaa feil i denne Henseende, da jeg ikke veed, om den ærede Udenrigsminister og Ministeriet i det Hele billiger den Mand, hvori Holsteen bestyres (Hør!), og det vilde derfor være meget oplysende, om han fandt sig foranlediget til at udtale sig herom, — thi Holsteens Bestyrelse forekommer mig virkelig ikke at antyde, at Heelstatstanken i selve Ministeriet er saaledes gennemført, som jeg anseer det for nødvendigt. Jeg troer heller ikke, — men maaskee jeg atter i denne Henseende tager feil (S. A. Hansen: Hør!) — at f. Ex. den Beslutning, at forbyde nogle her udkommende Blade i en til os nær knyttet Landsdeel, kan antages at være udgaaet af en Overveielse af det samlede Ministerium, er en samlet Regjerings Foretagende (Hør!). Hvorfor ikke? Fordi jeg troer, at Medlemmerne af det danske Statsraad vilde have indseet, at de der ved meget væsentligt have skadet deres politiske Stilling (Hør!), at det

paa en Tid, hvor det maatte være dem om at gjøre at vinde Deeltagelse, ved dette Stridt netop er skabt en Stemning (Hør!), som ikke er gavnlig for Ministeriet. Jeg troer altsaa, at der dog kan gjøres nogle, ikke aldeles uberegtigede, Indsigelser, naar Ministeriet træder frem og siger: „Vi ere et Heelstatsministerium“; thi det er, som sagt, endnu ikke lykkes Ministeriet — og jeg indrømmer, der kan være store Banfeligheder, det overseer jeg ikke — i selve Ministeriet at gennemføre den Enhed, det er Ministeriets Opgave at stræbe efter at gennemføre i Forholdenes Ordning. Jeg troer heller ikke, at Ministeriet ubetinget kan sige om sig selv: vi ere et Heelstatsministerium, naar man lægger Mærke til, at den Politik, Ministeriet forfølger, ikke er en reen og virkelig Heelstatspolitik. Det er en Foederativpolitik (Hør!), Ministeriet forfølger; thi den Politik, Ministeriet følger, gaar ud paa at udvide den lovgivende Myndighed til de forskjellige Landsdele. Det er altsaa ikke en reen Heelstatspolitik, men en Foederativpolitik, som Ministeriet forfølger. Jeg troer, at det er rigtigt at holde fast herved, rigtigt at gjøre opmærksom paa, at Ministeriets Heelstatspolitik ikke staaer saa ganske reen, men at den har en Tilfætning af det Foederative. Det kan maaskee være rigtigt — derom skal jeg ikke disputere (Hør!) — thi jeg siger det ikke som en Breidelse, men blot som en Betegnelse, for at det kan være klart for os, hvorledes vi staae ligeoverfor hinanden — Ministeriets Politik er altsaa ikke en reen Heelstatspolitik, men en foederativ Politik, og hert forekommer det mig nu, at der ligger — jeg siger ikke en ligefrem Fare, men Noget, som under visse Forudsætninger kan medføre ikke ringe Farer. Mig forekommer det saaledes, at, idet Ministeriet har reist Heelstatsbanneret — og det er det første Ministerium, der har reist det —, er det dermed ikke afgjort, at der ikke kan være andre Kræfter, der ligesom kunne arbejde sig frem igjennem det. Fremtiden udvikler sig jo altid af Nutiden. Den, der vil betragte Novemberministeriet, vil saaledes lægge Mærke til, at, uagtet det havde et andet Flag oppe, saa arbejdede dog Heelstatstanken sig frem paa mange forskellige Punktter igjennem det. Ved Siden af